

Polymyosit

Polymyosit är en kronisk inflammatorisk muskelsjukdom som kännetecknas av muskelsvaghet och inflammation i muskelvävnaderna. Framför allt påverkas lårmuskulerna och överarmsmuskulerna.

I Sverige insjuknar ungefär 20 personer i polymyosit årligen. Sjukdomen förekommer främst hos vuxna, och symtomen kommer vanligen i 40- till 60-årsåldern. Polymyosit är tre gånger vanligare hos kvinnor än hos män.

Symtom

Polymyosit ger muskelsvaghet i de viljemässigt styrda musklerna. Svagheten utvecklas vanligen långsamt under några veckor upp till månader. Muskelstyrkan och funktionen i framför allt lårmuskulerna och överarmsmuskulerna försämras gradvis.

Muskelsvagheten medför svårigheter att resa sig, bära föremål och lyfta armarna över huvudet. Ofta är uthålligheten mer nedsatt än muskelkraften. Muskelinflammationen kan leda till förtvining (atrofi) av musklerna.

Det är vanligt med muskelvärk både i vila och vid fysisk ansträngning, samt värk och svullnad i lederna, särskilt i fingrarna.

Lungorna kan påverkas, med en kronisk lunginflammation som följd. Den leder till ökad bindvävsomvandling av lungvävnaden (lungfibros). Lungorna blir då stela. Det medför ökad andfåddhet och ibland besvärande rethosta.

En del personer med polymyosit får sväljsvårigheter. Vanligen är de lindriga, men vid ett aggressivt sjukdomsförlopp kan svårigheterna att äta leda till viktminskning.

I sällsynta fall förekommer hjärtpåverkan, vilket ger hjärtklappning och andfåddhet.

Det är vanligt att polymyosit förekommer tillsammans med andra sjukdomar som Sjögrens syndrom, systemisk skleros, systemisk lupus erythematosus (SLE), ledgångsreumatism och mixed connective tissue disease (MCTD).

Orsak

Orsaken till polymyosit är okänd. Sjukdomen är autoimmun, vilket innebär att kroppens immunsystem felaktigt riktas mot de egna vävnaderna. Sannolikt har både genetiska faktorer och miljöfaktorer betydelse för sjukdomsutvecklingen.

Behandling

Behandlingen syftar till att läka inflammationen och återställa muskelstyrkan. Polymyosit behandlas inledningsvis med kortison i hög dos. Vanligen används något annat immunmodulerande läkemedel som komplement.

Personer med allvarlig lungpåverkan behandlas med en kombination av flera immunmodulerande preparat. En del behöver respiratorvård eller annat andningsunderstöd.

Personer med sväljsvårigheter kan behöva kontakt med en logoped. En dietist kan ge råd om lämplig kost vid viktökning på grund av kortisonbehandling eller vid sväljsvårigheter.

Läkemedelsbehandlingen kombineras tidigt med fysioterapi. En fysioterapeut utformar ett anpassat träningsprogram för att förbättra muskelstyrka, uthållighet och kondition. En lämplig träningsform är rörelser i varmvattenbassäng.

En del personer kan så småningom avsluta behandlingen, medan andra måste fortsätta med den under många år och ibland livet ut. Hos många kvarstår en viss nedsättning av muskelstyrkan.

Resurser

Vid Karolinska universitetssjukhuset i Stockholm finns ett expertteam för reumatiska muskelinflammationer (myositer).

Vid universitetssjukhusen finns Centrum för sällsynta diagnoser (CSD). De kan ge vägledning och information om sällsynta hälsotillstånd.

Samhällets stödinsatser

Barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar kan få olika typer av stöd och insatser. Mer information finns på Socialstyrelsens webbplats under *Samhällets stöd*.

Intresseorganisationer

- Riksföreningen för myositsjukdomar
- Riksförbundet Sällsynta diagnoser

Läs mer

Det här är en kort sammanfattning av texten i Socialstyrelsens kunskapsdatabas om sällsynta hälsotillstånd. Se vidare socialstyrelsen.se/kunskapsdatabasen.

Texterna i kunskapsdatabasen produceras av Informationscentrum för sällsynta hälsotillstånd vid Ågrenska på uppdrag av Socialstyrelsen.

E-post: sallsyntahalsotillstand@agrenska.se, agrenska.se/informationscentrum

Reviderad augusti 2025.